

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

Катедра “Икономика, индустриален инженеринг и мениджмънт”

**ИНВЕСТИЦИИ. ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОЦЕС.
СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ –
технологична и възпроизводствена.**

Дисциплина “Индустриален инженеринг”

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

**„Организационна и технологична инфраструктура за учене през
целия живот и развитие на компетенции”**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Същност на инвестициите.
2. Същност на инвестиционния процес.
3. Структура на инвестициите.
  - 3.1. Технологична (етапна) структура на инвестициите.
  - 3.2. Възпроизводствена структура на инвестициите.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

СЪЩНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

В широкия смисъл на думата инвестициите се определят като:

Парични средства за закупуване на активи, които с достатъчно голяма вероятност осигуряват получаване на:

- доход;**
- прираст на капитала;**
- и други положителни резултати**

за дълъг период от време.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

СЪЩНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Активите от своя страна се подразделят на реални, нематериални и финансови.

- **Реални активи** (земя, сгради, машини, съоръжения, запаси от суровини и др);
- **Нематериални (неосезаеми) активи;** (патенти, търговски марки, ноу-хау, организация, управление, престиж на фирмата);

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

СЪЩНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

- **Финансови активи** (права върху парични суми – напр. банкови депозити или права върху дохода и/или прираст на капитала – напр. инвестиране в ценни книжа, облигации, опции, фючърси).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

СЪЩНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

От гледна точка на **Индустриалния инженеринг** инвестициите са:

Парични средства за създаване на **нови** или за **обновяване** и **разширяване** на съществуващи основни фондове (**ДМА**) с *производствено* и *извънпроизводствено* предназначение, които ще осигурят получаване на **доход за ИП**, за един **дълъг период от време**.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

СЪЩНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

- **ДМА с пасивен характер** - сградите (основни и спомагателни); стопански инвентар (бюра, шкафове, компютри).
- **ДМА с активен характер** - технологични машини и съоръжения; енергетични и двигателни машини; предавателни устройства (ел.мрежи, газопроводи и др.); транспортни машини.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

1. Същност на инвестиционния процес

Инвестирането като **процес** в ИП представлява **последователност от действия**, насочени към **придобиването на ДМА**, които могат да носят доход, прираст на капитала и други положителни резултати за собственика/акционерите му продължително време.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

Инвестиционният процес в индустриалното предприятие се разглежда на две равнища:

- 1) Инвестиране **в отделен обект**
(единичен/частен случай на инвестиране);
- 2) Инвестиране **в ИП като цяло**.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

- **На равнище отделен обект на инвестиране**
Инвестиционният процес се представя като **съвкупност от дейности** (проучване, проектиране, строителство, усвояване на мощностите), които **участниците в процеса** (инвеститори, проектанти, строители и финансиращи институции) **извършват по реконструкцията, разширението, модернизацията и изграждане на нови мощности, както и по придобиването на отделни обекти: ГПЗ, МПЗ, цели предприятия.**

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

- **Сърцевината** на инвестиционния процес е **материализирането на инвестициите** в реални активи (**ДМА**).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

Инвестиционният процес по отношение на отделен обект на инвестиране е:

- **продължителен** (обхваща няколко ясно разграничени фази, чиято обща продължителност може да бъде от **няколко месеца до 2-3 години**);
- **комплекс от разнородни дейности**, изискващи специфични умения и професионален опит;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

- ангажирани са като участници различни организации (проектантски, строителни и др.), които са с противоречиви интереси;
- ангажира значителни ресурси на ИП;
- резултатите от този процес имат вероятностен характер.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Същност на инвестиционния процес

На равнище ИП като цяло:

Инвестиционният процес е **част от цялостната дейност** на предприятието и е **тясно свързан** с производствения и с иновационния процес, които са с **непрекъснат** характер.

Следователно от позиция на ИП като цяло: **инвестиционният процес е непрекъснат по характер** и обхваща **множество инвестиционни цикли** по отношение на всички обекти (реални активи) на предприятието и др. направления на инвестиране.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Структура на инвестициите

3. Структура на инвестициите

Управлението на инвестициите налага използването на различни класификационни признаци и съответно **структури на инвестициите**.

1) Според типа на активите, в които се инвестира:

- **в реални активи;**
- **в нематериални активи;**
- **инвестиции в персонала;**
- **финансови активи.**

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Структура на инвестициите

2) Според дейността, в която инвестира ИП:

- в **съществуващите** сфери на дейност;
- в **нови** сфери на дейност (инвестиции за диверсификация).

3) Според целевото предназначение на инвестициите:

- принудителни инвестиции;
- за запазване на пазарните позиции на ИП;
- за разширяване на дейността на ИП в традиционните за него области;
- за навлизане на нови непознати пазари с нови продукти (рискови инвестиции).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Структура на инвестициите

4) Според потребителското предназначение на обектите, в които се инвестира:

- ИНВЕСТИЦИИ В **обекти с основно предназначение**;
- ИНВЕСТИЦИИ В ОБЕКТИ ОТ **техническата инфраструктура** (система на сгради, съоръжения и линейни инженерни мрежи на **транспорта, водоснабдяването и канализацията, газоснабдяването и електроснабдяването, третирането на отпадъците и геозащитната дейност**);

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Структура на инвестициите

- ИНВЕСТИЦИИ В ОБЕКТИ ОТ **СОЦИАЛНО-БИТОВАТА ИНФРАСТРУКТУРА**;
- ИНВЕСТИЦИИ ЗА **ОПАЗВАНЕ** НА ПРИРОДНАТА СРЕДА.

5) Според относителния дял на инвестициите, които се насочват към **различните етапи** на инвестиционния (инженеринговия) процес.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Технологична структура на инвестициите

Технологична (етапна) структура на инвестициите

- инвестиции за **проучване**;
- инвестиции за **научно-изследователска дейност**;
- инвестиции за **проектиране**;
- инвестиции за **изпълнение** на проекта;
- инвестиции за **достигане на проектната МОЩНОСТ** (плановите показатели заложиени в проекта).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

6) Според начина на разширено възпроизводство на ДМА (Възпроизводствена структура на инвестициите):

- инвестиции за **ново строителство**;
- инвестиции за **разширяване**;
- инвестиции за **реконструкция**;
- инвестиции за обновяване (**модернизация**);
- инвестиции за **възстановяване**.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

Възпроизводствена структура на инвестициите показва разпределението на инвестициите по видове инженерингови дейности, извършвани в ИП.

1) Изграждане на нови ИП - Тази дейност се характеризира с изграждане на **нови стопански обекти** със самостоятелно производствено предназначение, на нови площадки, по предварително утвърдена проектна документация.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

2) Разширение на съществуващи ИП - увеличаване на производствените възможности на съществуващи ИП посредством:

- увеличаване на размера им в пространството;
- и инсталираната мощност.

С разширението екстензивно (количествено) се увеличава капацитета на ИП като към тази дейност спадат: построяване на нови корпуси или разширение на съществуващи в рамките на съществуващото ИП.

Европейски съюз

Възпроизводствена структура на инвестициите

3. Реконструкция

Инженеринговата дейност **реконструкция** представлява **вид усъвършенстване, преустройство на ИП** с цел **отстраняване на диспропорции в производствените мощности на отделни ПЗ.**

При усъвършенстването задължително се повишава **техническото, технологичното** и **организационно** равнище на ИП т.е. **повишават се производствено-икономическите му показатели.**

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

При реконструкцията се засягат както активните така и пасивни елементи на ДМА, а така също и мениджмънта на ИП!

Най-често реконструкцията се осъществява посредством:

- **преструктуриране** на производствени и непроизводствени помещения чрез **подобряване** на пространствено-времевата характеристика на осъществявания в тях производствен или управленски процес;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

- **механизация и автоматизация** на производството, включително и **компютъризация на управлението**;
- **увеличаване обема на производството** на основата на въвеждане на **нови или по-производителни технологии**;
- **замяна на икономически и физически остарели** машини и съоръжения;
- **разширяване на асортимента** и повишаване **качеството** на произвежданата продукция;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

- **строителство на обекти** със **спомагателно и обслужващо предназначение**;
- въвеждане на **подобрения в сградите** на ИП - по-добри условия за работа, по-добро отопление, осветление и др.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

При реконструкцията може да измени или да не се промени **профила** на ИП.

Реконструкцията се свързва **винаги със строителни работи** т.е. с преустройство на съществуващите основни фондове (ДМА с пасивен характер - сградите (основни и спомагателни); стопански инвентар (бюра, шкафове, компютри)).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

4) **Модернизация**

Модернизацията е частен случай на реконструкцията.

Модернизацията е **усъвършенстване, засягащо само активните елементи на ДМА - техническо и технологично обновяване на производството и неговото непосредствено управление.**

Допуска се извършване на строителни работи само ако са свързани с **демонтаж и монтаж** на машините и съоръженията.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

Модернизацията се осъществява чрез:

- внедряване на **нова техника и технологии**;
- **механизация и автоматизация** на производството, включително и **компютъризация на управлението**;
- замяна на **икономически остарели и физически изхабени** машини и съоръжения, инструменти и приспособления, екипировка и др. със съвременни такива;
- усъвършенстване на **общите стопанства и спомагателните дейности.**

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Възпроизводствена структура на инвестициите

5) Възстановяване

Специфична форма на ново строителство.

Осъществява се след **пълно** или **частично унищожаване** на функциониращо и печелившо ИП, вследствие на действието на **непреодолима сила**.

Възстановяването не протича почти никога в самостоятелен вид, а е съпроводено и с други инженерингови дейности.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

